

KARTA KURSU
(realizowanego w module specjalności)

Nazwa	Metodyka profilaktyki uzależnień	
Nazwa w j. ang.	Methodology of addiction prevention	
Koordynator	Dr Magdalena Lubińska-Bogacka	Zespół dydaktyczny
		Dr Lubińska-Bogacka Magdalena Dr Roman Solecki
Punktacja ECTS*	7	

Opis kursu (cele kształcenia)

Przedmiot metodyka profilaktyki społecznej i uzależnień ma przygotować studentów do realizacji zadań profilaktyczno-wychowawczych w instytucjach edukacyjnych, pomocowych organizujących socjoterapię, terapię indywidualną i grupową dla osób w różnym wieku. Studenci zdobywają wiedzę z zakresu diagnostyki profilaktycznej (rozpoznawania stanów zagrożenia moralnego, zdrowotnego, kulturowego, społecznego jednostki, rodziny, grupy) oraz nabywają umiejętności w zakresie konstruowania programu zapobiegającego oraz redukującego przejawy uzależnień. Tematyka zajęć przybliży różnorodne strategie przydatne w efektywnym organizowaniu procesu profilaktyki, zwłaszcza wobec dzieci i młodzieży z trudnych środowisk. Celem zajęć jest przygotowanie teoretyczne (ujęcia definicyjne, sposoby rozumienia koncepcji profilaktycznych) i metodyczne do podejmowania profesjonalnych działań wspierających jednostki i grupy społeczne zagrożone uzależnieniami. Ponadto celem przekazanej wiedzy będzie ukształtowanie odpowiedniej postawy wobec osób uzależnionych lub nadużywających środków psychoaktywnych oraz umiejętność przeprowadzenia interwencji kryzysowej, poznanie rodzajów uzależnień, przeprowadzenia diagnozy nozologicznej, mechanizmy uzależnień, uwarunkowania psychospołeczne uzależnień. Ponadto na zajęciach student zapoznaje się z wiedzą na temat uzależnień zarówno chemicznych jak i behawioralnych, identyfikacji czynników warunkujących powstawanie uzależnień oraz nabycie wiedzy na temat czynników chroniących, omówienie poziomów i profilaktycznych.

Efekty uczenia się

Wiedza	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)
--------	-----------------------------	--

	W01, Zna podstawowe definicje dotyczące profilaktyki i prewencji problemów społecznych oraz posiada wiedzę dotyczącą etycznych i prawnych podstaw pracy pedagoga w różnych placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych	W01
	W02, Zna zagrożenia współczesnego społeczeństwa oraz mechanizmy ich powstawania i funkcjonowania ,posiada wiedzę z zakresu projektowania diagnozy uzależnień oraz systemowych form pomocy ze szczególnym uwzględnieniem pracy z osobą uzależnioną.	W02, W05
	W03,Zna strategie i metody prowadzenia działań profilaktycznych oraz dysponuje wiedzą z zakresu metodyki profilaktyki uzależnień. Zna rodzaje i sposób przygotowania dokumentów tworzonych w różnych placówkach diagnostyczno-terapeutycznych i interwencyjnych	W08

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalność)
Umiejętności	U01, Potrafi tworzyć projekt działań profilaktycznych oraz potrafi dostosować swoje zachowania do zasad etycznych oraz potrafi posługiwać się aktami prawnymi regulującymi pracę pedagoga w placówkach różnego typu	U01 U04
	U02, Potrafi zaprojektować oraz przeprowadzić działania w ramach promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień	U06
	U03, potrafi zaprojektować i przeprowadzić metodologicznie badania pedagogiczne wykorzystując do tego stworzone przez siebie narzędzia badawcze a także sformułować i przedstawić logiczne wnioski	

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)

	K01, Rozumie różnorodność przyczyn przy powstawaniu problemów społecznych związanych z uzależnieniem i ma świadomość znaczenia zachowania się w sposób etyczny i profesjonalny	K01
	K02, Posiada zaangażowanie oraz przekonanie o sensie pracy pedagogicznej w różnych środowiskach wychowawczych	K03, K06 K05
	K03, Ma świadomość i potrzebę stałego doskonalenia i wzbogacania nie tylko swojego warsztatu pracy , ale także własnej osobowości	

Organizacja									
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach							
		A	K	L	S	P	E		
Liczba godzin	10	10	10						
30									

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład konwersatoryjny i problemowy. Prelekcja. Metoda projektów. Praca w grupach. Sesje rozwiązywania problemu. Dyskusja. Symulacja laboratoryjna. Dyskusja dydaktyczna. Prezentacje multimedialne. Metoda sytuacyjna. Metody eksponujące – film. Metody eksponujące - pokaz połączony z przeżyciem; studium przypadku. Zajęcia terenowe.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01		x		x		x	x	x			x		
W02		x		x		x	x	x			x		
W03		x		x		x	x	x			x		
U01		x		x		x	x	x			x		
U02		x		x		x	x	x			x		
U03		x		x		x	x	x			x		
K01		x		x		x	x	x			x		
K02		x		x		x	x	x			x		
K03		x		x		x	x	x			x		

Kryteria oceny

Studenci są oceniani w sposób ciągły na podstawie uczestnictwa i aktywności na zajęciach oraz realizacji opracowania na wybrany temat. Dodatkowymi kryteriami oceny są: terminowość wykonania zadań oraz dostosowanie się do wymagań

dotyczących sposobu ich wykonania, określonych przez prowadzącego zajęcia.

Metody kształtujące dla oceny ciągłej to:

- bieżąca ocena i ewentualna korekta realizacji zadań wykonywanych w trakcie ćwiczeń, dyskusja oceniająca po wykonaniu wszystkich zadań przez studentów

-przygotowanie projektu planu profilaktyki w szkole, prezentacji, przygotowanie scenek sytuacyjnych do danego problemu społecznego.

Do egzaminu przystępuje student, który otrzyma zaliczenie z ćwiczeń. Egzamin odbywa się w formie ustnej (z zestawu 80 pytań przygotowanych z tematyki przerobionego przez studenta materiału z ćwiczeń i wykładów, student losuje trzy pytania, na które powinien odpowiedzieć aby otrzymał odpowiednią ocenę). Kryterium do oceny w skali 2,0-5,0.

Metody i kryteria oceny:

– na ocenę 2 (ndst.):

nie potrafi scharakteryzować i rozróżnić poszczególne uzależnienia, nie potrafi wskazać ich uwarunkowań, nie potrafi rozróżnić poziomów profilaktyki i nie potrafi wymienić strategii profilaktycznych

nie potrafi scharakteryzować uwarunkowań uzależnień, nie zna objawów osiowych uzależnień, nie potrafi planować i dobierać odpowiednich strategii profilaktycznych, nie potrafi opracować planu programu profilaktycznego

- na ocenę 3 (dst.):

potrafi scharakteryzować i rozróżnić poszczególne uzależnienia, potrafi wskazać ich uwarunkowania, potrafi omówić podejścia naukowe dotyczące profilaktyki i przeciwdziałania dysfunkcjom

charakteryzuje współczesne uwarunkowania uzależnień, definiuje objawy osiowe uzależnień, jednak nie potrafi planować i dobierać odpowiednich strategii profilaktycznych, nie potrafi opracować planu programu profilaktycznego

-- na ocenę 4 (db);

poprawnie orientuje się w zagadnieniach dotyczących profilaktyki uzależnień i potrafi wskazać przyczyny poszczególnych dysfunkcji, potrafi krytycznie omówić podejścia naukowe dotyczące przeciwdziałania dysfunkcjom

charakteryzuje współczesne uwarunkowania uzależnień, definiuje objawy osiowe uzależnień, potrafi zidentyfikować odpowiednie strategie profilaktyczne, jednak nie potrafi opracować samodzielnie planu programu profilaktycznego

-- na ocenę 5(bdb);

doskonale orientuje się w zagadnieniach dotyczących profilaktyki uzależnień potrafi przeanalizować przyczyny poszczególnych dysfunkcji, potrafi konstruować programy profilaktyczne.

student charakteryzuje współczesne uwarunkowania uzależnień, definiuje objawy osiowe uzależnień, potrafi planować i dobierać odpowiednie strategie profilaktyczne.

Uwagi

Treści merytoryczne

Wykłady:

Definiowanie prewencji i profilaktyki uzależnień

Rodzaje uzależnień od środków psychoaktywnych i od czynności

Współczesne zagrożenia w rozwoju społeczeństwa (alkohol, narkotyki, uzależnienia; przemoc i przestępczość; bezrobocie; inne rodzaje zagrożeń)

Nałogowa osobowość naszych czasów

Mechanizmy zachowań ryzykownych

Strategie profilaktyki i prewencji

Pozytywna i negatywna profilaktyka (prewencja)

Działania profilaktyczne (profilaktyka i terapia)

Narzędzia do diagnozowania uzależnień

Zarządzanie działaniami profilaktycznymi i prewencyjnymi- systemowa profilaktyka uzależnień

Ćwiczenia:

Projektowanie programów profilaktycznych dla różnych osób i grup uzależnionych (profilaktyka w środowisku otwartym i zamkniętym)- praca w terenie

Przygotowywanie scenariuszy profilaktycznych przy użyciu metod aktywizujących między innymi dramy, filmu, wystawy multimedialnej

Wykaz literatury podstawowej

Mellibruda J. Sobolewska -Mellibruda Z.: Integracyjna psychoterapia uzależnień, Warszawa, 2017

Teesson M., Degenhardt, L., Hall W.: Uzależnienia, Gdańsk, 2015

Arendarska A. Wojcieszek K.: Przygotowanie do profilaktyki domowej. Warszawa 1996

Cekiera Cz.: Psychoprofilaktyka uzależnień oraz terapia i resocjalizacja osób uzależnionych. Lublin 1993

Dziewiecki M.: Integralna profilaktyka uzależnień w szkole. Krótki poradnik psychologiczny. Kraków 2003

Dziewiecki M.: Nowoczesna profilaktyka uzależnień. Jedność, Kielce 2000

Gaś Z.: Profilaktyka uzależnień. Warszawa 1993

Gaś Z.: Psychoprofilaktyka. Procedury konstruowania programów wczesnej interwencji. Lublin 1998

Kieszkowska A. (red.): Strategie działań profilaktycznych w środowiskach wychowawczych. Kielce 2007

Kozaczuk F. Urban B (red): Profilaktyka i resocjalizacja młodzieży. Rzeszów 1997

Simm M. Węgrzyn-Jonek E.: Budowanie szkolnego programu profilaktyki. Kraków 2002.

Prajsner M. (red.): Młodzież z grup ryzyka. Perspektywy profilaktyki. Warszawa 2003

Sakowicz T. i Kieszkowska A. (red.): Miejsce rodziny i szkoły w profilaktyce uzależnień. Kielce 2003

Szymańska J.: Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki. Warszawa 2000

Świątkiewicz G. (red.): Profilaktyka w środowisku lokalnym. Warszawa 2002

Wykaz literatury uzupełniającej

Ogińska-Bulik L.: Uzależnienie od czynności, Warszawa, 2010,
 Cierpiałowska L., Ziarko M.: Psychologia uzależnień, Warszawa, 2010,
 Jabłoński P, Bukowska B, Czabała J(red): Uzależnienie od narkotyków – podręcznik, Warszawa 2017
 Lubińska-Bogacka M.: Realizacja programów profilaktyczno-wychowawczych w szkołach, w Muchacka B(red) Szkoła w nauce i praktyce edukacyjnej, Kraków 2006
 C. F. Wells, I. R. Stuart-Self-Destruktiwve Behavior in Children and Adolescents, New York 2016

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	10
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	20
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	30
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	40
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	40
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	40
	Przygotowanie do egzaminu	30
Ogółem bilans czasu pracy		210
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		7